

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. I.&T., s. r. o.** zastoupeného JUDr. Jiřím Jarošem, Ph.D., advokátem se sídlem Na Pankráci 11/449, Praha 4, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Českých Budějovicích**, se sídlem Mánesova 3, České Budějovice, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31. 3. 2006, č. j. 10 Ca 63/2006 - 10,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích. Napadeným usnesením krajský soud odmítl pro nepřipustnost návrh stěžovatele na povolení obnovy řízení ve věci vedené pod sp. zn. 10 Ca 213/2004. Vycházel totiž z toho, že návrh na obnovu řízení směřoval proti rozsudku, vydanému v řízení o žalobě proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích („žalovaný“) v daňové záležitosti stěžovatele, takže se jednalo o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu upravené v hlavě II. dílu 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Podle ustanovení § 114 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je však návrh na obnovu řízení přípustný pouze v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a hnutí, nikoliv v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu.

Stěžovatel v kasační stížnosti a v jejím následném doplnění uvádí, že návrh na obnovu řízení vycházel z toho, že v předchozím řízení nebyly provedeny některé důkazy, zejména důkaz kupní smlouvou ze dne 27. 12. 2001, u níž Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 30. 9. 2005, č. j. 11 Cm 80/2005 - 35, uvedl, že se jednalo o smlouvu platnou. O této předběžné otázce proto bylo rozhodnuto odlišně, než rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem č. j. 10 Ca 213/2004 - 24. V tom spatřuje stěžovatel naplnění důvodu pro obnovu řízení. Protože nepřipuštění obnovy řízení by představovalo zásah do práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, měl soud dospět k závěru, že omezení obnovy řízení v s. ř. s. tomuto základnímu právu odporuje a tato omezující zákonná ustanovení neměl aplikovat.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že krajský soud postupoval v souladu se soudním řádem správním a navrhuje proto kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak již zdejší soud uvedl kupř. v rozsudcích ze dne 27. 4. 2006, sp. zn. 2 Afs 161/2005 a 2 Afs 169/2005 (zveřejněno na www.nssoud.cz), návrh na obnovu soudního řízení, systematicky zařazený v dílu druhém hlavy třetí části třetí s. ř. s., je mimořádným opravným prostředkem v soudních řízeních ve věcech správního soudnictví, jehož smyslem a účelem je ve výjimečných případech umožnit obnovení řízení před správním soudem. Ustanovení § 111 s. ř. s. k tomu uvádí, že *řízení ukončené pravomocným rozsudkem se na návrh účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez jeho viny nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, jestliže výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější*. Obnova řízení, i kdyby byly dány „materiální“ podmínky definované v § 111 s. ř. s., ovšem není přípustná vždy, nýbrž jen za splnění dalších velmi striktních podmínek, které stanoví v první řadě § 114 s. ř. s.

Podmínky přípustnosti jsou v tomto ustanovení vymezeny v první řadě pozitivně v tom smyslu, že přípustná je obnova jen u těch druhů řízení, které zákon výslovně vyjmenovává - jsou to řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a řízení ve věcech politických stran a politických hnutí [§ 114 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.]. Zákon v tomto ustanovení řízení, v nichž je obnova povolena, charakterizuje jednak materií, jež je jejich předmětem, jednak však – vzhledem k systematice s. ř. s. – také povahou řízení, jak je v s. ř. s. upravena. Ustanovení § 114 odst. 1 písm. a) s. ř. s. tak zjevně odkazuje na řízení podle § 82 a násl. s. ř. s., které se vyznačuje tím, že je v něm poskytována ochrana před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, tj. ochrana před „neformálními“ zásahy do subjektivních práv. Ustanovení § 114 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pak zjevně odkazuje na řízení podle § 94 a násl. s. ř. s., tedy na řízení ve věcech týkajících se registrace politické strany nebo politického hnutí, změny jejich stanov, rozpuštění, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti. Vymezení soudních řízení, u nichž je obnova přípustná, je v § 114 odst. 1 s. ř. s. nepochybně provedeno jako vymezení taxativní – jedná se o pozitivní výčet typů řízení, v nichž obnova přípustná je; *a contrario* tedy platí, že v jiných typech řízení než tam uvedených obnova přípustná není.

Negativní podmínky přípustnosti obnovy řízení stanovené v § 114 s. ř. s. pak vymezují, že i když jsou splněny podmínky podle § 114 odst. 1 s. ř. s., tj. i když se jedná o některý ze dvou shora popsaných taxativně vymezených druhů řízení před správními soudy, ani tehdy není obnova přípustná vždy – přípustná je pouze tehdy, nejedná-li se o návrh na obnovu řízení, v němž bylo rozhodnuto o kasační stížnosti (§ 114 odst. 2 s. ř. s.), a nejde-li o návrh směřující jen proti důvodům rozhodnutí nebo proti výroku o nákladech řízení (§ 114 odst. 3 s. ř. s.).

V případě stěžovatele není splněna pozitivní podmínka podle § 114 odst. 1 s. ř. s., neboť stěžovatel se domáhá obnovy řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu, kterým bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí, jímž byla vyměřena daň. Řízení o této žalobě jednoznačně není ani řízením o ochraně před zásahem správního orgánu, ani řízením ve věcech politických stran a politických hnutí; zjevně se jedná o řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle ustanovení § 65 a násl. s. ř. s. Není tedy splněna jedna z nutných podmínek přípustnosti obnovy řízení, jak ji stanoví § 114 odst. 1 s. ř. s. (srov. k uvedenému závěru též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2005, č. j. 3 Azs 219/2005 - 51, zveřejněný pod č. 736/2006 Sb. NSS, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2005, č. j. 4 As 17/2004 - 55, zveřejněný pod č. 626/2005 Sb. NSS, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. Na 50/2005 - 25, zveřejněno na www.nssoud.cz).

Na uvedeném závěru nezmění nic ani pohled hledisky ústavních kautel, jež lze vysledovat v argumentaci stěžovatele v doplnění jeho kasační stížnosti, kde tvrdí, že omezující podmínky přípustnosti obnovy řízení neměl krajský soud z lidskoprávních důvodů vůbec aplikovat. Nejvyšší správní soud zde připomíná, že tak jako každý jiný obecný soud je povinen interpretovat jednoduché právo ústavně konformním způsobem a v případě, že ústavně konformní interpretace není možná, tj. dojde-li k závěru, že zákon, jehož má být při řešení věci použito, je v rozporu s ústavním pořádkem, je povinen předložit věc Ústavnímu soudu (viz čl. 95 odst. 2 Ústavy, § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů). Jinou možnost v případě zákonných norem (na rozdíl od norem obsažených v podzákonných předpisech, což však není v projednávané věci případné) soud nemá. To konkrétně znamená, že soud nemá na výběr mezi aplikací a ne-aplikací zákonných ustanovení, jak se domnívá stěžovatel, nýbrž mezi tím, zda tato ustanovení aplikuje anebo zda podá návrh Ústavnímu soudu na jejich zrušení.

Při úvaze o případném postupu podle citovaného čl. 95 odst. 2 Ústavy nicméně Nejvyšší správní soud vycházel z následujících myšlenkových premis. Systém opravných prostředků v soudním řízení (ale i v řízení správním či v jeho specifických odnožích, jakou je mj. řízení daňové), aby respektoval ústavně zaručené právo na spravedlivý proces a respektoval principy materiálního právního státu, musí nalézt přiměřenou rovnováhu mezi dvěma zájmy: zájmem na spravedlnosti v každém jednotlivém případě a zájmem na efektivitě působení objektivního práva; obrazně řečeno, každý systém rozhodování o právech a povinnostech se při posuzování konkrétních případů pohybuje mezi Scyllou rychlosti a jednoduchosti a Charybdou spravedlnosti a pečlivosti. Ryze formální důraz kladený na dosažení spravedlivého výsledku řízení (ve smyslu jeho procesní bezvadnosti) ve svých důsledcích může oslabovat právní jistotu, a tedy i efektivitu práva. Jak k tomu opakovaně uvedl Ústavní soud (viz např. nálezy ze dne 13. 11. 2001, sp. zn. Pl. ÚS 15/01, *Sbírka nálezů a usnesení*, sv. 24, str. 222 - 223; obdobně též nálezy ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. III. ÚS 150/03, *Sbírka nálezů a usnesení*, sv. 31, str. 149), „(...) žádný právní řád není a nemůže být z hlediska soustavy procesních prostředků k ochraně práv, jakož i z hlediska soustavy

uspořádání přezkumných instancí, budován ad infinitum. Každý právní řád přináší a nutně musí přinášet i určitý počet chyb. Účelem přezkumného, resp. přezkumných řízení může být reálně takováto pochybení aproximativně minimalizovat, a nikoliv beze zbytku odstranit. Soustava přezkumných instancí je proto výsledkem poměřování na straně jedné úsilí o dosažení panství práva, na straně druhé efektivity rozhodování a právní jistoty. Z pohledu tohoto kritéria je zavedení mimořádných opravných prostředků, čili prodlužování řízení a prolomení principu nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci, adekvátní toliko v případě důvodů výjimečných.“ Zákonodárce má proto relativně široký prostor pro vlastní úvahu, jakým způsobem a v jaké míře „košatosti“ soustavu opravných prostředků zkonstruuje. Obnova řízení je v české právní tradici a doktríně pojímána jako mimořádný opravný prostředek, který umožňuje pravomocně uzavřené řízení provést znovu pro shledání závažného nesouladu ve skutkových zjištěních, která byla podkladem rozhodnutí, a skutečným stavem věcí, jak byl následně zjištěn na základě informací, které v době rozhodování neměl příslušný orgán k dispozici. Nepřípustnost obnovy řízení by v rámci konkrétního systému opravných prostředků mohla být shledána ústavně pochybnou jen v případě, že předchozí „stupně“ řízení, v nichž by se daná věc projednávala, by byly koncipovány tak, že by se při nich skutková stránka věci zkoumala v podstatných rysech nedostatečně či neúplně, např. pro rychlost procesu rozhodování či pro jeho jistý automatismus či paušální a tak silně standardizované postupy rozhodujících orgánů, jež by mohly ve vysoké míře vést k nesouladu mezi skutkovými zjištěními jsoucími podkladem rozhodnutí a skutečným stavem věcí.

Ve správním soudnictví tomu však v případech, kdy se postupem podle ustanovení § 65 a násl. s. ř. s. přezkoumává rozhodnutí správního orgánu, nepochybně není. Uvedené řízení je řízením přezkumným, jež následuje (přesněji řečeno může následovat, podá-li oprávněná osoba žalobu) poté, co se meritem věci minimálně v jedné, zpravidla však - jako u stěžovatele - ve dvou řádných instancích zabývaly správní orgány, které byly povinny postupovat podle procesních předpisů, jež jim ukládají zjišťovat skutkový stav, který bude podkladem rozhodnutí, s potřebnou pečlivostí - viz např. § 31 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „d. ř.“), § 50 odst. 3 d. ř. či § 2 odst. 3 d. ř. Pakliže tedy zákonodárce u „třetí“ instance, za kterou v jistém úhlu pohledu lze považovat správní soud (třebaže procesně vzato je řízení před ním zcela jiným řízením než řízení před správním orgánem), obnovu řízení v řízeních podle § 65 a násl. s. ř. s. nepřipustil, pohyboval se nepochybně v mezích ústavních kautel. Nejvyšší správní soud proto neshledal jakéhokoli důvodu pochybovat o ústavnosti právní úpravy obnovy řízení ve věcech správního soudnictví, zejména pak úpravy pozitivní podmínky přípustnosti obnovy, jak ji vymezuje § 114 odst. 1 s. ř. s., o který se napadené usnesení krajského soudu opírá.

Lze tak uzavřít, že krajský soud tedy zcela správně posoudil právní otázku a správně shledal, že obnova soudního řízení je v případě stěžovatele nepřipustná. Kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji Nejvyšší správní soud zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému Finančnímu ředitelství v Českých Budějovicích náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. dubna 2007

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu